

Zondag 29 maart 2020

M/V & lijf - Leviticus 15

Inleiding

Wat zie je? (...) Een foto van mensen op het strand. Drie maanden geleden had je gedacht: aah, zomer! Lekker naar het strand.

Maar nu denk je: wat doen al die mensen daar?! Je stuurt de foto via sociale media door om te zeggen: kijk eens hoe dom deze mensen zijn! Ik hoef niet uit te leggen waarom. Drie maanden geleden had dat wel moeten, want wat is hier mis? Nu is het voor jou wel helder.

De tijd, het moment en vooral de context is belangrijk. Het kader. Dat geldt voor elke situatie.

Wie zou het voor mogelijk hebben gehouden dat je een celstraf zou kunnen krijgen voor hoesten? Maar ja, je zou maar een agent zijn. En de spetters in je gezicht voelen.¹ Dat is niet alleen vies, maar ook gevaarlijk! Je wilt geen corona krijgen.

En nu lezen we het volgende in Leviticus 15,8: *“Als zo ’n man iemand die rein is bespuwt, moet deze zijn kleren en zichzelf met water wassen en blijft hij tot de avond onrein.”*

Over wat voor man gaat dat? Lees maar eens vers 1-8 door. Het gaat over iemand die een SOA lijkt te hebben! De eerste verzen, en misschien wel heel het hoofdstuk, zijn niet geschikt voor een werkblad voor kinderen... Het gaat in de eerste verzen over een man bij wie onrein vocht uit zijn penis druipt. Denk maar aan een SOA als gonorrhoe of zo iets.

Als je er geen last van hebt, kijk dan vooral niet het filmpje op internet waarin wordt uitgelegd wat het is... Dat heb ik dus wel gedaan en ik heb er van geleerd dat die bacterie ook in je keel kan zitten. Dan kan je je voorstellen waarom het niet goed is om te hoesten in iemands gezicht. Laat staan spugen.

Vanmorgen staan we voor de laatste keer stil bij rein en onrein. En dit

---

¹ <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/celstraf-voor-coronahoester-die-agenten-belaagde-ze-voelden-de-spetters-in-hun-gezicht~b2923f3f/>

keer heeft het alles te maken met je lijf. Er zijn voorschriften richting de man en richting de vrouw. Het gaat over mv & lijf. In het eerste deel van hoofdstuk 5 en ook in het laatste gedeelte gaat het over ziekte. Bij de man die ziekte die doet denken aan gonorrhoe, bij de vrouw om langdurig bloedverlies.

Maar in het middendeel gaat het over iets heel gewoons: dat mannen een zaadlozing krijgen en vrouwen ongesteld worden. Dus geen ziekte. Laten we Leviticus 15,16-18 lezen. Jeroen zal het met ons lezen, het is opgenomen op een filmpje.

1. Verlies van levenskracht?

Het gaat over een zaadlozing. Alle kinderen die zich afvragen wat dat is, mogen dat aan hun papa of mama vragen. Misschien gelijk een goede gelegenheid om iets van seksuele voorlichting te geven...

Het is iets normaal. Anders dan het begin en einde van hoofdstuk 15 waar het gaat om een geslachtsziekte of blijvende vloeiingen, gaat het in het middengedeelte om iets waar je als jongen of meisje op den duur mee te maken krijgt: een zaadlozing krijgen, ongesteld worden. Dat hoort erbij. Misschien dat je wel schrikt van de eerste keer, maar geen zorgen: je bent een jongen, een meisje.

*

Maar waarom dan toch onrein? Is het dan verkeerd om een natte droom te krijgen? Is het dan vies om seks met je man of vrouw te hebben? God heeft mij toch gemaakt met het lichaam dat ik heb?

Logisch dat je zo denkt! Ik denk ook bij onreinheid aan vies en aan zondig. Dat zit er blijkbaar diep in. Maar dat moet niet je eerste gedachte zijn.

Onrein wil zeggen: je mag nu niet in de eredienst komen. Je moet oppassen dat je nu niet in contact komt met het heilige. Houd even een beetje afstand tot God en tot elkaar.

Lees Leviticus 15,31

Dat wil niet zeggen dat je er helemaal buiten valt. Jullie kijken nu ook mee via de webcam, je ervaart een bepaalde fysieke afstand, maar ik hoop dat je je verbonden weet met God en met elkaar. Maar er is nu wel iets waardoor het even anders is dan normaal. Even afstand.

In Leviticus is te horen hoe ja als mens onrein wordt door een lijk aan te raken, door onreine dieren te eten, wanneer je huidvraat hebt. Het laat iets voelen van de wereld zoals God 'em niet vanaf het begin had bedoeld: veel vleeseters waren taboe. Die moest je niet eten, want

bloed staat voor leven. Een ziekte als huidvraat doet denken aan de dood, want het lijkt wel alsof je lichaam aan het ontbinden is. Een lijk aanraken mag je er bij bepalen dat de dood niet hoort bij Gods goede schepping.

En zo is er ook een bepaalde symboliek wanneer een man zijn zaad verliest. Waarschijnlijk is de gedachte: een bepaalde levenskracht gaat verloren. Ik zeg waarschijnlijk, want zoals steeds in Leviticus worden de instructies niet uitgelegd.

*

Het lijkt er in ieder geval op dat zaad staat voor levenskracht. En dat als dat verloren gaat, dat iets betekent. In Genesis 38 staat beschreven hoe Onan zijn zaad 'verspilde' op de grond. Heel vaak is die tekst gebruikt om te zeggen dat zelfbevrediging zondig is, maar daar gaat het niet om. Onan had kinderen moeten verwekken bij de vrouw van zijn overleden broer. Hij gaat wel met haar naar bed, maar voor het zingen de kerk uit. Zijn zaad gaat verloren. Het leidt niet tot kinderen.

Zoiets geldt ook wanneer je voorbehoedsmiddelen gebruikt. En ik ga niet zeggen dat je dat niet in geloof kunt doen. Maar sta er eens bij stil dat het niet leidt tot nieuw leven. In Leviticus 15 gaat het daar om: een bepaalde eerbied voor hoe God het leven heeft bedacht en gegeven. In de wereld die God heeft bedacht kunnen een zaadje en een eitje leiden tot nieuw leven. Zaad als een soort van levenskracht.

*

Dat geldt ook voor ongesteld zijn. Daarover [Leviticus 15,19-24](#).

Ongesteld worden is normaal. Maar toch ook bijzonder. Net zoals bij een bevalling bepaalt het bloed je bij leven en dood. Aan de ene kant staat bloed voor leven, maar net zo goed doet het denken aan de dood. En vloeit het leven ook weg.

Het kan zijn dat je extra bij verlies bepaald wordt. Niet alleen lichamelijk, maar ook in je hart voel je maandelijks de pijn. Wanneer je heel graag een kind wil, je doet er alles aan en bid de Heer om zijn zegen, maar je ontdekt dat je toch weer ongesteld bent geworden. Dan vloeit er voor je gevoel leven weg. Dat is verdrietig en moeilijk. Of je hebt geen relatie, je zou maar wat graag trouwen of getrouwd willen zijn. En je denkt: hoe zinloos is dit? Elke maand weer ongesteld. Ik wil daar niet steeds bij bepaald worden.

Zo staat in Leviticus zaad en bloed voor levenskracht. En ook het verlies daarvan. En ook al is de wereld van toen anders, ik hoop dat je proeft: het leven is heilig voor de HEER.

2. Winst van geloof!

De context toen was anders. Je kijkt er wat anders tegenaan. Je blijft het maar vreemd vinden dat er zo over gesproken wordt in Leviticus. Misschien wel ongemakkelijk. Of je denkt: wat betekent dat dan voor nu?

Je komt allerlei directe toepassingen tegen. Niet altijd even gelukkig:

1. Er zijn kerken in Afrika waar de vrouw niet in het ambt mag met een beroep op Leviticus 15.² Ze zou vanwege haar onreinheid te vaak geen dienst kunnen doen in de eredienst. Je mag niet preken als je ongesteld bent. En je kunt ook maar beter niet in de buurt van de preekstoel komen...
2. Tot begin 20^e eeuw in Nederland: een herstelde kraamvrouw mocht niet naar een bruiloft als ze niet eerst naar de kerk was geweest.³
3. In een Torastudie wordt uitgelegd waarom de onreinheid van de menstruatie 7 dagen duurt. Als de man voortdurend met zijn vrouw in contact zou zijn, zou hij een apathie richting zijn vrouw ontwikkelen.⁴ Je kunt je er nu misschien iets bij voorstellen als je in deze corona-crisis op elkaars lip zit, maar het klinkt als een uitleg die nogal uitgaat van het mannelijk belang. En dan begrijp je ook de kritiek van sommige vrouwen die de manier waarop mannen Leviticus 15 in hun eigen straatje uitleggen.

Het maakt duidelijk dat we een beetje moeten oppassen met het 1 op 1 toepassen van wetten uit het Oude Testament. Mannen en vrouwen worden hier gelijk behandeld. En dankzij de komst van Gods Zoon, Jezus Christus, in deze wereld zijn veel wetten vervuld, zeker de wetten die gaan over reinheid en onreinheid. Het is niet zo dat je niet in de kerk kunt komen als je ongesteld bent en het is geen reden om niet in het ambt te mogen.

*

We leven in een andere tijd, een andere context, we leven in de laatste dagen. Maar dat wil niet zeggen dat zo'n tekst als vanmorgen je niks te zeggen heeft. God wil je ook aanspreken door zo'n oude tekst heen, al moet je dan even een vertaalslag maken. Zie het maar als een mooie puzzel, een uitdaging.

---

2 Kingsley Yorgio, Soteria, nr2 2018, 25.

3 Ouweneel, Het zoenoffer van God, 129.

4 <https://mens-en-samenleving.infonu.nl/religie/88402-torastudie-166-onreinheid-manvrouw-leviticus-151-19.html>

Wat ik erin proef is hoe God het leven wil beschermen, juist door ook van sommige dingen te zeggen: pas er mee op, ga er voorzichtig mee om, dit is ‘onrein’, het is niet gewoon.

Als je ongesteld bent, dan doe je even rustig aan, houd je afstand tot het heiligdom, maar ook onderling. Het betekende in de tijd van Leviticus ook: geen seks met elkaar hebben. Dus niet: als je je er samen prettig bij voelt (zoals je nu kan horen), maar: doe het gewoon niet. Zeker in die tijd een mooie regel om de vrouw te beschermen.

En als het gaat om beschermen: op de website van het RIVM zag ik richtlijnen voor sekswerkers. Misschien had ik het moeten lezen, maar heel concreet wordt beschreven hoe een prostituee moet omgaan met persoonlijke hygiëne. En dat een vrouw bij een menstruatie moet oppassen voor het krijgen van een SOA.⁵

Je wordt er akelig van als je het allemaal leest. Hoe kwetsbaar is dit. Dan ben je bij de God van het leven in veiliger handen dan in de meest liberale samenleving.

*

En is er juist veel waardering voor je lichaam. Paulus roept de gemeenteleden van Korinthe op om niet naar de hoeren te gaan, omdat ze ook met hun lichaam gekocht en betaald zijn door Jezus Christus. Je lichaam is een tempel van de heilige Geest (1 Korintiërs 6)!

Dat was en is goed nieuws. Je lichaam is niet een gebruiksartikel, het gaat ook niet alleen om je goddelijke ziel, maar met huid en haar ben je van Jezus. Je lijft doet er toe!

- Een lichaam dat je soms lelijk in de weg kan zitten. Je bent moe na deze week. Er wordt veel van je gevraagd. Je bent gespannen.
- Een lichaam waar je van kunt genieten. Je kunt lekker sporten, een rondje lopen.
- Een lichaam met allerlei verlangens. Soms ook ingewikkeld. Als je volwassen aan het worden bent, maar ook op latere leeftijd. Ik hoorde van een oudere vrouw die jarenlang tegen jongeren gezegd had dat zelfbevrediging zonde was. Toen haar man na 50 jaar huwelijk overleed deed ze het zelf. Wat voelde ze zich schuldig. Ze ervoer pas bevrijding toen ze doorkreeg waarom ze dat deed. Ze miste de intimiteit met haar man.⁶

---

5 <https://www.rivm.nl/hygienerichtlijnen/seksbedrijven-sekswerkers>

6 Borger, Van alles over seks, 30.

Het mooie van de bijbel is dat er open en eerlijk over van alles en nog wat gesproken wordt. Geen preutsheid, maar ook geen grenzeloosheid. Vooral respect voor alles wat te maken heeft met je lijf, met hoe God je heeft gemaakt. De boodschap van Leviticus 15 is dan ook niet: zaad en bloed zijn vies of verkeerd. Maar: God heeft mij zo gemaakt als ik ben, laat ik respect hebben voor het leven dat hij geeft.

Laat dat de context zijn van je leven. Ik begon de preek met die foto van mensen op het strand. Het kader maakt uit hoe je kijkt. Zo is dat ook met je lichaam, met je lijf. Laat het besef dat je ‘van Hem’ bepalend zijn voor hoe je omgaat met je lijf. Als je er van geniet, maar ook als je niet lekker in je vel zit. Of als je hulp moet gaan zoeken voor je pornoverslaving. Ga terug naar deze kern: ik ben gekocht en betaald door Jezus. Dat is de winst van het geloof!

Afsluiting

Tot slot nog 1 opmerking, een soort voetnoot bij de preek. Maar wel iets moois. De Israëlieten werden er steeds bij bepaald: het is niet vanzelfsprekend om mee te doen in de eredienst. Ze waren regelmatig onrein. Ik denk niet dat een vrouw elke maand ongesteld was want in die tijd trouwden ze vroeg, kregen ze veel kinderen en bleven kinderen langer aan de borst. Maar toch: regelmatig. Je kon niet altijd meedoen in de eredienst.

Daardoor bleven ze het misschien ook wel bijzonder vinden. Zoals ik nu ook sommigen van jullie hoor zeggen: ik begin het te missen. De kerkdienst. De ontmoeting met anderen.

Daar gaat het ook om in Psalm 84. Je zegt: wat hou ik van Uw huis. Bij U is het leven goed! Maar ik zing het ook vanuit een bepaalde heimwee. Gemis. Soms is het vanuit de moeheid, pijn en verdriet. Maar ik weet: bij U is het leven goed. Wat hou ik van Uw huis!

Amen!

Liturgie Ablasserdam & Nieuw-Lekkerland

online-dienst

Votum en zegengroet

Zingen Psalm 121

Gebed om ontferming

Luisteren ‘Bid met mij’ [Conny en Henriette]

Gebed

Kindermoment

Luisteren ‘Weet je dat de lente komt?’ [<https://www.youtube.com/watch?v=yFQIMSw8B7A>]

Verkondiging [Lezen Leviticus 15: 16-18 & 19-24 > gelezen voor Jeroen Heijkoop]

Zingen Psalmen voor nu 84 [Wat hou ik van Uw huis]

Wet van de Heer

Zingen Liedboek 905: 3, 4 [Wie zich door God alleen laat leiden]

Dankzegging en voorbede

Zingen Psalm 148: 4

Zegen